

Ældre stenalder ca. 13.000-3.900 f.Kr.

Et væsentligt fortidsminde i ældre stenalder i en egentlig arkæologisk undersøgelse er følgende

Ny viden: velbevaret zoologisk materiale fra tidlig ældre stenalder fra Brommekulturen (12-13.000 år) er yderst sjældent. Fem gevire fundet i 2017 er resultat af jagtbytte for de første mennesker i Danmark. Fundet er gjort syd for Horsens ved kommunens anlæggelse af den nye omfartsvej ved Tyrsted (Illustration af Sune Elskær)

Følgende prioriteres højt:

- *Grave er generelt prioriteret pga. af sjældenhed*
- *Bopladser herunder hyttetomter m.m. pga. sjældenhed*
- *Kulturlag med fundmateriale*
- *Fund i vådområder særligt udsmidslag og deponeringer m.m.*
- *Bopladsfunktionsbestemmelse herunder værksteder såsom flinthuggerpladser, boligindretning og bosættelsesstruktur*
- *Bevaret materiale med mulighed for naturvidenskabelige data herunder antropologi, zoologi m.m.*

Det er vigtigt:

- *at bruge specialiststøtte til prioritering af de vigtigste elementer i undersøgelsen*

Undersøgelser af lokaliteter fra den ældre stenalder bør som regel prioriteres højt pga. sjældenhed, og uforstyrrede kulturlag og lokaliteter med bevarede anlæg bidrager ofte med ny viden. Den ældre stenalders boligforhold er dårligt belyst, hvorfor det er en anlægstype, der må prioriteres, når den påtræffes. Det samme gør sig gældende for grave fra perioden. Bevaret knoglemateriale er ligeledes sjældent. I den ældste del (sen palæolitikum) er de videnskabelige spørgsmål mennesket migration og tilpasning, landskabs- og klimaforandringer. I den seneste del af ældre stenalder (mesolitikum) er det territoriale forhold, kommunikation, mobilitet, ritualer, kunst, begravelser. Indenfor naturvidenskabelige data er det bl.a. planteføde, dendrokronologi og det gryende landbrug. Der er generelt behov for publicering og metodeudvikling i perioden, samt in situ-bevaring af velbevarede lokaliteter.